

pæiske valutaer ombyttelige og derigennem berede vejen for liberaliseringen af samhandelen mellem disse lande.

Bestræbelserne for at tilvejebringe friere betalingsforhold i Vesteuropa har sit udgangspunkt i artikel 4 i den af Danmark tiltrådte konvention af 16. april 1948 om europæisk økonomisk samarbejde, hvori det udtales, at de deltagende lande vil fortsætte de allerede indledte bestræbelser for så hurtigt som muligt at nå frem til et indbyrdes flersidigt betalingssystem og samarbejde for at lempe deres respektive handels- og betalingsrestriktioner med det formål så snart som muligt at afskaffe disse.

Den første overenskomst om intereuropæiske betalinger og kompensationer blev undertegnet i Paris den 16. oktober 1948 og ratificeret af Danmark den 28. januar 1949. Denne overenskomst byggede på de eksisterende tosidede betalingsarrangementer mellem de deltagende lande og ændrede i princippet ikke reglerne om tosidet udligning af de mellem landene opståede betalingsmellemværender. Overenskomsten indførte dog en tvungen automatisk clearing af medlemslandenes indbyrdes tilgodehavender og gæld (den såkaldte kompensationsordning), hvorved det blev muligt at indskrænke omfanget af de tosidede betalinger. Overenskomsten indeholdt ikke regler om kreditgivning udover den i de tosidede betalingsaftaler hjemlede, og det var derfor kun muligt at anvende tilgodehavender i et medlemsland til betaling af gæld i et andet medlemsland, men ikke — uden samtykke fra samtlige de i kompensationerne deltagende lande — muligt at forøge eller stifte gæld i et deltagerland for at betale gæld til et andet deltagende land.

Overenskomsten af 1948 indeholdt yderligere visse bestemmelser om udligning af de beløb, der efter kompensationerne måtte restere i de tosidede betalingsforhold mellem deltagerlandene. Til dækning af disse saldi skabtes de såkaldte *trækningsrettigheder*: beløb, som kreditorlandene stillede til rådighed for deres debitorer til dækning af de anslåede underskud i 1948—49 i de tosidede betalingsforhold. Til gengæld for ydelsen af disse trækningsrettigheder modtog kre-